

Юлія СКИБА,

orcid.org/0000-0001-9448-2511

асистент кафедри режисури та хореографії

Львівського національного університету імені Івана Франка

(Львів, Україна) yuliya.skyba@lnu.edu.ua

ФІЗИЧНИЙ ТЕАТР DV8 У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ТАНЦЮ

У даному дослідженні визначено передумови появи та розвитку фізичного театру DV8. Установлено нерозривний взаємозв'язок сучасного танцю з фізичним театром, вплив сучасного танцю на фізичний театр, зворотний зв'язок впливу фізичного театру на сучасний танець. Віднайдено корінь у короткому екскурсі про зародження поняття «фізичний театр».

Проаналізовано багатогранний філософський підхід та попередній танцювальний досвід художнього керівника, творця театру DV8 Ллойда Ньюсона, якого критики називають одним із сотні найвпливовіших художників, що працювали у Великобританії за останні сто років. Виявлено перевагу концептуальної роботи театру над абстрактною, поєднання руху з голосом як один з основних інструментаріїв генератора сутності фізичного театру DV8 Ллойда Ньюсона.

Окреслено концептуальну дослідницьку діяльність фізичного театру DV8. Розглянуто у хронологічному ключі перелік робіт, з яких складається репертуар театру DV8: «My Sex, Our Dance», «Deep End», «My body, your body», «Dead Dreams of Monochrome Men», «Is only», «Strange fish», «Can we talk about this?», «The happiest day of my life», «Enter Achilles», «The cost of living», «Just for Show», «Jonh». Зазначено здобуті численні міжнародні премії та нагороди фізичного театру DV8 у сфері сучасного мистецтва, танцю, театру та кіно. Прослідковано динаміку впливу робіт фізичного театру Ллойда Ньюсона на сучасний танець у цілому. Описано належність до даної сфери теми, важливу місію таких митців, як Рудольф фон Лабан, Піна Бауш, Стів Пакстон, Костянтин Станіславський.

Здійснено логічне обґрунтування всебічного розвитку танцівників-акторів, що досягли високих успіхів та професіоналізму як на сцені, так і в танцювальній кіноіндустрії. Доведено вагомий аспект соціальної тематики фізичного театру DV8. Сформовано ідейну думку, а також актуальні доступні засоби для здійснення місії театру DV8. Визначено ключовий тип рушійних сил фізичності, яка руйнує закріплені психологічні, соціальні та політичні табу, розкриваючи гострі питання сучасного соціуму.

Ключові слова: фізичний театр DV8, танець, сучасний танець, Ллойд Ньюсон, кінотанець, танцювальна компанія, культура, мова тіла.

Yuliia SKYBA,

orcid.org/0000-0001-9448-2511

Assistant at the Department of Directing and Choreography

Ivan Franko National University of Lviv

(Lviv, Ukraine) yuliya.skyba@lnu.edu.ua

DV8 PHYSICAL THEATER IN THE CONTEXT OF THE DEVELOPMENT OF MODERN DANCE

This study identifies the prerequisites for the emergence and development of physical theater DV8. The inseparable interrelation of modern dance with physical theater; the influence of modern dance on physical theater; the feedback of the influence of physical theater on modern dance has been established. The root was found in a short excursion about the origin of the concept – physical theater.

The multifaceted philosophical approach and previous dance experience of the artistic director, creator of the DV8 Theater Lloyd Newson, who is called by critics one of the hundreds of the most influential artists who have worked in the UK for the last hundred years, is analyzed. The advantage of the conceptual work of the theater over the abstract, the combination of movement with voice as one of the main tools of the generator of the essence of the physical theater DV8 Lloyd Newson.

The conceptual research activity of the physical theater DV8 is outlined. The list of works that make up the DV8 theater's repertoire is considered in chronological order: «My Sex, Our Dance», «Deep End», «My body, your body», «Dead Dreams of Monochrome Men», «Is only», «Strange fish», «Can we talk about this?», «The happiest day of my life», «Enter Achilles», «The cost of living», «Just for Show», «Jonh». Numerous international awards and prizes of the DV8 Physical Theater in the field of contemporary art, dance, theater and cinema have been won. The dynamics of the influence of the works of Lloyd Newson's physical theater on modern dance in general is traced. Described belonging

to this area of the theme, the important mission of artists: Rudolf von Laban, Pina Bausch, Steve Paxton, Konstantin Stanislavsky.

A logical substantiation of the comprehensive development of dancer actors who have achieved high success and professionalism both on stage and in the dance film industry. An important aspect of the social theme of the physical theater DV8 is proved. An ideological idea has been formed, as well as the relevant available means for carrying out the mission of the DV8 theater. The key type of driving forces of physicality is determined, which destroys the established psychological, social and political taboos, revealing the acute issues of modern society.

Key words: DV8 physical theater, dance, modern dance, Lloyd Newson, film-dance, dance company, social themes, culture, body language.

Постановка проблеми. Сьогодні у світі існує поширене визначення «фізичний театр». Яка історія появи фізичного театру і що об'єднує фізичний театр із сучасним танцем. Як фізичний театр вплинув на сучасний танець, а сучасний танець – на фізичний театр. Яскрава особливість фізичного театру DV8. Занурення в тонкощі підбору та вагомості сучасного репертуару фізичного театру DV8 творцем та художнім керівником Ллойдом Ньюсоном.

Аналіз досліджень. Дану тему досліджували: письменниця та журналістка Daisy Bowie-Sell «DV8 artistic director to put his company on hold» (Bowie-Sell, URL); письменниця Martha Bremser частково оглядає споріднену тематику у книзі «Fifty Contemporary Choreographers». Змістовним викладом інформації тему збагатив письменник та культурний дослідник Mihael Arditti у статті «At the theatre of blood and bruises: DV8 tread a fine line between athleticism and masochism» (Arditti, URL), а також танцювальна критик та репортер культурних новин Anna Kisselgoff «Review/Dance; Clashes of the Sexes» (Kisselgoff, URL).

Мета статті – дослідження творчого шляху фізичного театру DV8, висвітлення спорідненості фізичного театру із сучасним танцем.

Виклад основного матеріалу. Фізичний театр DV8 був створений і названий Ллойдом Ньюсоном у 1986 р., до того, як фізичний театр став позначеним як академічне визначення (Офіц. сайт ... DV8, URL). Цікавим фактом є поява вибраної назви внаслідок невдоволення, яке відчував Ллойд Ньюсон, рефлексуючи на ситуацію, яка відбувалася в сучасному танці на той час (Офіц. сайт ... DV8, URL). А саме – забагато абстрактності і так мало концептуальної простоти, потрібної глядачеві. Тож на фундацію та створення Фізичного театру DV8 у 1986 р. Ллойдом Ньюсоном вплинуло його розчарування відсутністю тематики в сучасному танці. Він відчував, що аудиторія «обдурена глибиною» сучасного танцю, який він уважав загалом поверхневим, одержимий «естетикою над змістом» (DV8 Physical Theatre Company Promo, URL). Деякі джерела і сьогодні допускають неточності з жи-

ванням назви фізичного театру DV8, називаючи його танцювальною компанією.

Варіант актуального визначення фізичного театру сьогодні – це жанр театральної вистави, який включає у себе сюжетне оповідання вистави в першу чергу через фізичні рухи. Характерна риса цього жанру – абсолютне домінування руху над текстом, не виключаючи його повної відсутності. Незалежно від тексту драматурга уявлення дій за допомогою мови тіла, що частково зближує фізичний театр із пантомімою. Виконавці спілкуються між собою за допомогою жестів тіла, висловлюючи при цьому свої емоції і внутрішні імпульси (What is Physical Theatre. URL). Фізичний театр сучасності виріс із багатьох джерел, таких як мімічні і театральні школи, клоунади, Міжнародна школа театру Жака Лекока в Парижі, що також яскраво вплинули на багато сучасних виражень фізичного театру (Офіц. сайт школи Ж. Лекока, URL).

Спостерігаючи за відеороботами театру DV8, розкривається танцювальна палітра широкої фізичності людського тіла.

Сучасний танець вплинув на уявлення фізичного театру, тож більшість фізичних театрів очікує та вимагає від акторів певного рівня фізичного контролю та гнучкості, пластичності, володіння своїм тілом як багатограним інструментом.

Ллойд Ньюсон створив першу компанію, що включила термін «фізичний театр» у назву своєї компанії DV8 Physical Theatre (Офіц. сайт ... театру DV8: Р. «Історія», URL). Та згодом збентежився тим, що велика кількість компаній і виконавці, які описують свій процес діяльності як фізичний театр, не мають фізичних навичок, підготовки чи досвіду в професійній руховій діяльності. Таким чином, сучасні театральні підходи, у тому числі постмодерністська вистава, придумана вистава, візуальна вистава, постдраматична вистава та ін. хоча й мають свої власні чіткі визначення, часто просто позначаються як «фізичний театр» тільки з тієї причини, що вони в деякому роді незвичайні.

Сучасний танець впливав на формування фізичного театру, погляди та мистецькі ідеї того-

часних митців танцювального руху, таких як Рудольф фон Лабан, який розробив спосіб дивитися на рух кодифікованого танцю і зіграв важливу роль у створенні класифікації руху не тільки для танцюристів, а й для акторів (Laban, URL). Пізніше танцівниця і хореограф Піна Бауш досліджувала зв'язок між танцем і театром (Bausch, URL). В Америці постмодерністський танцювальний рух танцю Церкви Джадсона також почав впливати на театральних практиків, оскільки їхні пропозиції щодо руху та соматичного навчання були однаково доступні для тих, хто вивчав мистецтво танцю, і для тих, хто вивчав театральне мистецтво (Judson Dance Theater, URL). Стів Пакстон викладав театральне мистецтво студентам Дартінгтонського коледжу мистецтв та інших навчальних закладів (Paxton, URL). Східні театральні традиції вплинули на деяких практиків, які потім вплинули на фізичний театр. Низка східних традицій має високий рівень фізичної підготовки й є візуальними шедеврами.

Окрім поступового вливання ідей з-за меж західної театральної традиції, вплив виник, починаючи з Костянтина Станіславського. Пізніше в житті Станіславський почав відкидати свої власні ідеї натуралізму і переслідувати ідеї, що стосуються фізичного тіла у виконанні. А такі майстри своєї справи, як Мейерхольд і Гротовський, розвинули ці ідеї і почали розвивати акторську підготовку, яка включала в себе дуже високий рівень фізичної підготовки (Брокетт, Гілді, 2014). Можна розглядати безліч коренів походження фізичного театру та фактом є, що саме Ллойд Ньюсон першим використав термін, повністю реалізуючи його значення.

Ллойд Ньюсон очолював Фізичний театр DV8 від моменту його створення в 1986 р. (Офіц. сайт ... театру DV8: Р. «Засновник», URL). Ньюсон керував компанією, генеруючи всі її постановки за винятком «My Sex Our Dance», де співавторську позицію зайняв Найджел Чарнок, будучи одним із провідних виконавців компанії до 1992 р. (Офіц. сайт ... театру DV8: Р. «Історія», URL). Робота DV8 відображає особисті інтереси Ньюсона в соціальних, психологічних та політичних питаннях. У своїх роботах, переважно відкидаючи абстракцію, яка пронизує більшість сучасних танців, віддає перевагу концептуальній та роботі голосу.

Народжений в Австралії, Ньюсон вивчав психологію та соціальні дисципліни в Мельбурнському університеті (Офіц. сайт ... театру DV8: Р. «Засновник», URL). У той час він захопився танцями, захопленням, що відкрило можливість

навчальної стипендії в Лондонській школі сучасного танцю. Перш ніж створити власну компанію, Ллойд танцював та займався постановками з багатьма танцювальними компаніями, включаючи Театр танцю імпульсів, Новозеландський балет, Театр додаткових танців та Театр сучасного танцю (Офіц. сайт ... театру DV8: Р. «Засновник», URL). Розвиваючи танець, текст, театр і кіно, робота Ньюсона стає багатогранною, не схожою на танцювальні компанії сучасного танцю того часу. Із 2007 р., спеціально зосереджуючи увагу на дослідженні взаємозв'язку між словесним текстом та рухом, театр стає абсолютно не схожим на звичний театр та сучасний танець.

Робота Ньюсона стрімкою динамікою вплинула на сучасний танець, театр та кіно, отримавши понад 50 національних та міжнародних премій. Критики називають його одним із сотні найвпливовіших художників, що працювали у Великобританії за останні сто років. У 2013 р. Ньюсон був нагороджений королевою за заслуги в галузі сучасного танцю (Офіц. сайт ... театру DV8: Р. «Засновник», URL).

Оскільки робота Ньюсона заснована на змісті, він визначає тематику та підбір виконавців для кожного нового проекту, тож DV8 не має постійної компанії виконавців. Протягом багатьох років багато людей сприяли успіху DV8: безліч надзвичайних виконавців, адміністративних та технічних команд і ради директорів компанії (Офіц. сайт ... театру DV8: Р. «Історія», URL).

Перша робота, яку Ньюсон випустив із новою трупю, була зроблена у співпраці з Найджелом Чарноком під назвою «My Sex, Our Dance» (1986 р.), де розкривається тема СНІДу та досліджується ідея довіри як на емоційному, так і на фізичному рівні між двома геями (Офіц. сайт шк. Ж. Лекока, URL). Далі послідував «Deep End» 1987 р., в якому танцівниця Ліз Ранкен приєдналася до Ньюсона, Річеркура та Чарнока як виконавиця. Усі три роботи здійснили гастролі у Великобританії (Deep end, URL; Element(h)ree sex, URL), а «Мій секс, наш танець» і «Глибокий кінець» глядачі побачили в Нью-Йорку в рамках фестивалю «Наступна хвиля», який відбувся в Бруклінській музичній академії 1988 р. (Kisselgoff, URL).

Наступною для компанії стала робота «Мое тіло, твоє тіло» 1987 р., яка досліджувала психологію жінок, котрі шукають стосунків із жорстокими чоловіками. Робота створена на основі аудіозапису близької подруги Ньюсона та книги «Жінки, які занадто люблять» Робіна Норвуда (Giannachi, 1999). Постановка гастроловала у Великобританії в 1987 р. У ній взяла участь Венді

Хаустун (Judith, URL), яка пізніше зіграла головну роль у фільмах «Якби тільки ...» 1990 р. та «Дивна риба» 1992 р.

У 1988 р. для сцени був створений «Dead Dreams of Monochrome Men», який через два роки був адаптований до кінофільму – першому з декількох, зроблених компанією. Створення черпало натхнення у книзі «Вбивство для компанії» про серійного вбивцю Денніса Нілсена (Arditti, URL). У 1989 р. фільм отримав численні нагороди за DV8, включаючи танцювальну премію «Тайм-аут» та премію «Вечірній стандартний балет» (Fifty Contemporary Choreographers, 2011: 108–114). У 1990 р. режисер Девід Хінтон на замовлення шоу South Bank Show співпрацював із Ньюсоном для адаптації сценічного виробництва для телебачення.

Після «Мертвих мрій монохромних чоловіків» Ньюсон почав розвивати більш поетичний стиль, залучаючи дедалі складніші декорації (DV8 Physical Theatre, URL). У той час він заявив, що втомлений фізичними відчуттями, які ознаменували роботу DV8 у 1986–1989 рр. (DV8 Physical Theatre, URL). Першою із цих робіт стала «Якби тільки...» 1990 р., отримавши нагороду «Золотий Пегас» на Міжнародному фестивалі в Мельбурні в 1990 р. (Fifty Contemporary Choreographers, 2011: 08–114). «Дивна риба» 1992 р., в якій взяли участь Венді Хаустун (Judith, URL) разом із Найджелом Чарноком і співачкою Мелані Паппенгейм, що в тандемі принесло шалений успіх (Udith, URL). Сценічна постановка виграла Лондонську премію танців і виступів й була адаптована до фільму BBC того ж року, згодом вигравши першу нагороду компанії Prix Italia (Archived sory, URL).

Протягом 1990-х років DV8 продовжував випускати роботи, які добре сприймалися критиками та стали популярними серед глядачів. Кіноверсія BBC «Enter Achilles» 1996 р. отримала Prix Italia та Міжнародну премію «Еммі» в 1997 р. (Guider, URL), тоді як «Найщасливіший день у моєму житті» 1999 р. – «Тайм-аут» за декорацію року.

У 2000 р. Сіднейська культурна олімпіада замовила «Чи можемо ми це допустити», згодом перейменовану у «Вартість життя». Театр продовжив сезон танцювальних парасольок у Лондоні та здійснив гастролі до Гонконгу (Dance Umbrella, URL). У 2004 р. робота була адаптована до фільму, удостоєного нагород (C4, URL), і перероблена з додатковими сценами як спектакль «Живі витрати» 2003 р. за замовленням та для лондонської галереї сучасного мистецтва Tate Modern (Meisner, URL).

У 2004–2005 рр. DV8 створив «Just for Show», першу у співпраці з Національним театром у Лондоні (Ellis, URL). Це було суттєвим та новим взаємозв'язком із погляду міжжанрової позиції компанії між дедалі більш довільними категоріями «танець» та «театр».

Наступна постановка «Бути прямим із тобою» 2007 р. ознаменувала перехід Ньюсона у словесний театр – деталізацію руху до реальних слів реальних людей. Для створення сценарію Ньюсон та його дослідник Аншу Растогі опитали 85 людей різної етнічної приналежності та сексуальності щодо їхнього досвіду та поглядів щодо релігії, культури та гомосексуалізму.

«Чи можемо ми говорити про це?» 2011–2012 рр. – другий витвір із повноцінним залученням голосу – стосувався свободи слова, цензури та ісламу. Матеріал відібраний на основі існуючих інтерв'ю, а також на інтерв'ю, проведених особисто Ньюсоном. «Чи можемо ми говорити про це?» отримав премію Helpmann, Австралія, 2012 р., та був визнаний виробництвом року журналу Tanz, Німеччина, 2012 р. (Past nominees ..., URL).

Робота DV8, «John» 2014 р. прослідковує життя історію людини, однойменного титульного персонажа, якого зіграв Ганнес Лангольф, де прослідковується його злочинність, уживання наркотиків, особисті стосунки, зусилля щодо реабілітації та бажання вести звичайне життя. Знову створений спільно з Національним театром Лондону, він транслювався в кінотеатрах по всьому світі за допомогою програми NT Live (JOHN, URL).

12 січня 2016 р. компанія оголосила, що художній керівник Ллойд Ньюсон бере перерву для роздумів про майбутнє. Як наслідок, компанія підтвердила, що виробництво нових творів має призупинитися на невизначений час (Bowie-Sell, URL). Для митців важливим складником народження нових шедеврів є ресурс та його запаси. Тож після паузи нова постановка «Enter Achilles», створена Ньюсоном спільно з «Балетом Рамберта» та «Садлерс Уеллс», здійснила світову прем'єру на фестивалі в Аделаїді в березні 2020 р.

Фізичний театр DV8 отримує фінансування через Національну програму портфоліо Ради мистецтв Англії, а також періодичну підтримку проєктів від Британської Ради (Офіц. сайт театру DV8, URL). Він багато гастролював у Великобританії та Європі, США, Гонконгу, Кореї та Тайвані. Багато з його довготривалих партнерів по копродукції – театри та фестивалі з усього світу. Для ефективного функціонування мають бути налагоджені як художній складник, так і фінансовий. Ллойд Ньюсон часто заявляв, що

компанія мотивована художнім натхненням та творчими потребами, а не фінансовими, організаційними та гастрольними вимогами (Офіц. сайт театру DV8, URL).

Після «Dead Dreams» Ньюсон трохи полегшив і розширив свої цілі. Він почав використовувати іронічний гумор та вводити більше театральних елементів, таких як мова, реквізит та декорації, а також дослідження кіно. DV8 має на меті пов'язати зовнішній світ зі світом усередині або ж особистий із політичним. Незважаючи на те що їхня увага зосереджена на тілі в дії, вони використовують будь-які засоби, необхідні для досягнення цього зв'язку: танці, акторську майстерність, цирк, фільм тощо. Повідомлення має значення більше, ніж засіб (Офіц. сайт театру DV8, URL). Така ідейна думка сформувалася театром протягом його формування та функціонування: «Зміст, а не стиль, керує роботою DV8, що відрізняє її від багатьох інших сучасних танців. Наша робота вникає в те, як люди ставляться один до одного, досліджуючи дії окремої людини і дивлячись на те, як вони, своєю чергою, відображають політичні та соціальні проблеми», – сказав Ллойд Ньюсон в інтерв'ю з Джо Баттерворт, 1998 р. (Офіц. сайт театру DV8, URL).

«Бачення Ньюсона може бути похмурих, але його фізична привабливість робить це захоплюючим», – Майкл Ардітті, незалежний глядач, 1993 р. «Чудовий, абразивний, анархічний, безкомпромісний, холодноокий, теплосердечний», – Клемент Крисп, *Financial Times*, 2005 р. «Висловлює те, що часто залишається замовчаним», – Лін Гарднер, *Guardian*, 2008 р. (Офіц. сайт театру DV8, URL).

Робота DV8 характеризується прагненням ризикувати, ставити під сумнів ставлення та переконання людей, розчиняти бар'єри, що розділяють види мистецтва, і, врешті-решт, чітко та невибагливо передавати ідеї та почуття.

Висновки. Своїм рухом та творчістю DV8 суттєво збагатив сучасний танець, удосконалюючи всебічний розвиток танцівників, досягнувши високих успіхів у танцювальній кіноіндустрії, створюючи лише тоді, коли є що сказати, відбираючи виконавців, які впроваджують власні різноманітні навички та досвід у створення твору. Це робить фрагменти робіт DV8, як правило, більше схожими на сукупні колажі, колекцію сцен із різними темами, ніж послідовні історії. Не слід очікувати від усього послідовності. Компанія часто звертається до таких соціальних тем, як свобода слова, права людини, мультикультуралізм, толерантність, гендерні ролі, сексуальна ідентичність та соціальний клас, а також особистих питань, які залишаються актуальними й сьогодні.

Творчість DV8 прагне використовувати найбільш підходящі та доступні засоби для виконання своєї місії. Таким чином, постановки Ллойда Ньюсона включають елементи танцю, натуралістичний рух, відео, циркові навички та дослівний текст, і це стає вже чимось набагато більшим, ніж сучасний танець. Використовуючи грубу та ризиковану фізичність, його ранні роботи руйнують табу, викривають емоційні та соціальні рани навколо гострих питань.

Сучасний танець надихнув Ллойда Ньюсона на створення фізичного театру DV8, а театр, своєю чергою, тримає високу планку сучасного танцю в різних його проявах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Брокетт О., Гілді Ф. Історія театру. Львів : Літопис, 2014. 730 с.
2. Офіційний сайт фізичного театру DV8. URL: <https://www.dv8.co.uk/>.
3. Офіційний сайт фізичного театру DV8. Розділ «Історія». URL: <https://www.dv8.co.uk/about-dv8/dv8-history>.
4. Офіційний сайт фізичного театру DV8. Розділ «Засновник». URL: <https://www.dv8.co.uk/about-dv8/lloyd-newson>.
5. Офіційний сайт школи Жака Лекока. URL: <http://www.ecole-jacqueslecoq.com/>.
6. Archived copy. *Archived from the original*. 2016. March, 3. URL: <https://web.archive.org/web/20160303194401>.
7. Arditti M. At the theatre of blood and bruises: DV8 tread a fine line between athleticism and masochism. Their new work, MSM, goes one step further. URL: <https://www.independent.co.uk/arts>.
8. Bausch P. Ein film von Anne Linsel. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=hh8cUsdz1fU>.
9. Bowie-Sell Daisy. DV8 artistic director to put his company on hold. URL: <https://www.whatsonstage.com/london-theatre/news/lloyd-newson>.
10. C4 drama wins prix. URL: <https://www.broadcastnow.co.uk/c4-drama-wins-prix/1030150.article>.
11. Dance Umbrella: Timeline. URL: <http://timeline.danceumbrella.co.uk/>.
12. Deep end. URL: <https://www.dv8.co.uk/projects/archive/deep-end>.
13. DV8 Physical Theatre Company Promo. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=AsKtaMrxguE>.
14. Elemen t(h)ree sex. URL: <https://www.dv8.co.uk/projects/archive/eleme n-three-sex/about>.
15. Ellis S. What Lies Beneath. URL: <https://www.theguardian.com/stage/2005/may/05/dance>.
16. Fifty Contemporary Choreographers / edition by M. Bremser, L. Sanders. English, 2011. 400 p.
17. Giannachi G. On Directing: Interviews with Directors. New York : St Martin's Griffin, 1999. P. 108–114.

18. Guider E. Brits bask in Emmys: Variety. URL: <https://variety.com/1997/tv/news/brits-bask-in-emmys-1116676302/>.
19. JOHN. *Royal National Theatre*. URL: <https://www.ntlive.com/>.
20. Judith M. Wendy Houstoun: the death that made me question everything. URL: <https://www.theguardian.com/stage/2014/may/26/wendy-houstoun-interview-dance-flame-nigel-charnock-pact>.
21. Judson Dance Theater: The Work Is Never Done | MoMA Exhibition. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=zscZWRrFRbQ>.
22. Kisselgoff A. Review/Dance; Clashes of the Sexes. *The New York Times*. URL: <https://www.nytimes.com/1988/12/15/arts/review-dance-clashes-of-the-sexes.html>.
23. Laban R. Documentary Raitre. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=iQUq94KJDYM>.
24. Meisner N. Living Costs, Tate Modern, London. *The Independent*. URL: <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/theatre-dance>.
25. Past nominees and winners. URL: <http://www.helpmannawards.com.au/2012/past-nominees-and-winners/dance-physical-theatre>.
26. Paxton S. Talking Dance. URL: https://www.youtube.com/watch?v=_82Od5NM4LI.
27. Udith M. Underwater group therapy: Judith Mackrell reviews DV8's Strange Fruit at the Riverside Studios. URL: <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/dance-underwater>.
28. What is Physical Theatre. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=3XBgFvEebxM>.

REFERENCES

1. Brokett O., Hildi F. (2014). *Istoriia teatru* [History of the theater]. Lviv: Litopys. 730 s. [in Ukrainian].
2. *Ofitsiynyi sait fizychnoho teatru DV8* [Official site for physical theater DV8]. URL: <https://www.dv8.co.uk/> [in English].
3. *Ofitsiynyi sait fizychnoho teatru DV8. Rozdil «Istoriia»* [Official site of the physical theater DV8. History section]. URL: <https://www.dv8.co.uk/about-dv8/dv8-history> [in English].
4. *Ofitsiynyi sait fizychnoho teatru DV8. Rozdil «Zasnovnyk»* [Official site of the DV8 physical theater. Section «Founder»]. URL: <https://www.dv8.co.uk/about-dv8/lloyd-newson> [in English].
5. *Ofitsiynyi sait shkoly Zhaka Lekoka* [Official site of the Jaka Lekoka school]. URL: <http://www.ecole-jacqueslecoq.com/> [in English].
6. Archived copy. *Archived from the original*. March, 3. 2016. URL: <https://web.archive.org/web/20160303194401> [in English].
7. Arditti M. At the theatre of blood and bruises: DV8 tread a fine line between athleticism and masochism. Their new work, MSM, goes one step further. URL: <https://www.independent.co.uk/arts> [in English].
8. Bausch P. Ein film von Anne Linsel. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=hh8cUsdz1fU> [in English].
9. Bowie-Sell Daisy. DV8 artistic director to put his company on hold. URL: <https://www.whatsonstage.com/london-theatre/news/lloyd-newson> [in English].
10. C4 drama wins prix. URL: <https://www.broadcastnow.co.uk/c4-drama-wins-prix/1030150.article> [in English].
11. Dance Umbrella: Timeline. URL: <http://timeline.danceumbrella.co.uk/> [in English].
12. Deep end. URL: <https://www.dv8.co.uk/projects/archive/deep-end> [in English].
13. DV8 Physical Theatre Company Promo. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=AsKtaMrxguE> [in English].
14. Element(h)ree sex. URL: <https://www.dv8.co.uk/projects/archive/element-three-sex/about> [in English].
15. Ellis S. What Lies Beneath. URL: <https://www.theguardian.com/stage/2005/may/05/dance> [in English].
16. Fifty Contemporary Choreographers / [Edition by M. Bremser, L. Sanders]. English, 2011. 400 s. [in English].
17. Giannachi G. On Directing: Interviews with Directors. *New York: St Martin's Griffin*. 1999. Pp. 108–114. [in English].
18. Guider E. Brits bask in Emmys: Variety. URL: <https://variety.com/1997/tv/news/brits-bask-in-emmys-1116676302/> [in English].
19. JOHN. *Royal National Theatre*. URL: <https://www.ntlive.com/> [in English].
20. Judith M. Wendy Houstoun: the death that made me question everything. URL: <https://www.theguardian.com/stage/2014/may/26/wendy-houstoun-interview-dance-flame-nigel-charnock-pact> [in English].
21. Judson Dance Theater: The Work Is Never Done | MoMA Exhibition. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=zscZWRrFRbQ> [in English].
22. Kisselgoff A. Review/Dance; Clashes of the Sexes. *The New York Times*. URL: <https://www.nytimes.com/1988/12/15/arts/review-dance-clashes-of-the-sexes.html>
23. Laban R. Documentary Raitre. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=iQUq94KJDYM> [in English].
24. Meisner N. Living Costs, Tate Modern, London. *The Independent*. URL: <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/theatre-dance> [in English].
25. Past nominees and winners. URL: <http://www.helpmannawards.com.au/2012/past-nominees-and-winners/dance-physical-theatre> [in English].
26. Paxton S. Talking Dance. URL: https://www.youtube.com/watch?v=_82Od5NM4LI [in English].
27. Udith M. Underwater group therapy: Judith Mackrell reviews DV8's Strange Fruit at the Riverside Studios. URL: <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/dance-underwater> [in English].
28. What is Physical Theatre. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=3XBgFvEebxM> [in English].